

Priboj IZ KULTURNO ISTORIJSKE BAŠTINE

Nekropola, Jarmovac

Praistorijski rudnik Jarmovac je jedan od devet centara za izučavanje nastanka i razvoja rudarstva i metalurgije bakra u Evropi.

- Srednjovekovni gradovi:

Jagat

Pogled na grad Oštrik

Utvrdjeni srednjovekovni gradovi na ovom prostoru su: **Oštrik** (na istoimenoj planini u selu Čelice), **Jagat** (na planini Bič iznad grada Priboja), **Ravanjski grad** (na Velikoj gradini u Crnetićima), **Ostro** (na Židovskoj gradini u Kukurovićima) i **Sjeverin** (Jerinin grad iznad Sjeverina). Svaki od utvrđenih gradova ima sopstvenu i malo znanu istoriju, ali i neke opšte zajedničke karakteristike. Svi gradovi su teško pristupačni, najčešće sa jednom uređenom prilaznom stazom, podgrađem, fortifikacionim sistemom i bunarima ili cisternama za vodu. Služili su kao poslednja odbrana okolnom stanovništvu u nemirnim vremenima. U vreme Stefana Vukčića Kosače oni čine severoistočnu granicu njegovih poseda. Život u njima različito je trajao i uglavnom su pali u vreme truskih osvajanja ovih prostora.

Sveti Nikola Dabarski, Pribojska banja

Predstavlja jedan od najznačajnijih manastira u srednjovekovnoj Srbiji. Nastao je u drugoj polovini XII veka i njegov ktitor za sada nije poznat. Sveti Sava u njemu postavlja jednu od prvih šest episkopija autokefalne srpske crkve. Za prvog episkopa dovodi svog učenika sa Hilandara, episkopa Hristifora. Manastir je spaljen u vreme prodora kumanske vojske da bi ga obnovio i dao oslikati Kralj Stefan Dečanski. U potonjim vremenima manastir je više puta paljen i obnavljan. Poslednje stradanje je doživeo nakon ustanka 1875. godine. Poslednja obnova je dovršena 1905. godine, i od tada ima sadašnji izgled. 1974. godine u njemu je

otkrivena riznica, jedna od najočuvanijih i najkompletnijih riznica srednjeg veka na Balkanu. Značaju ovog manastira svakako doprinosi postojanje tri crkve, Svetog Nikole, Svetog Ilije i Uspenja presvete Bogorodice što se jedino još sreće u Pečkoj Patrijaršiji. Osim kao vekovno episkopsko sedište manastir Svetog Nikole je i mauzolej velikaške porodice Vojinovića, čiji se dvori nalaze nedaleko od Banje.

Manastir Sveti Nikola,

Sveti Nikola,

Kivot, 1573. god, riznica manastira Banje

Ripida, 1959/60, riznica manastira Banje

Prva kadionica, XVI vek, riznica manastira Banje

Prvi putir, kraj XV veka

Drugi putir, 1622/23, riznica manastira Banje

* fotografije preuzete iz knjige M. Šakota, Riznica manastira Banje kod priboja, Beograd, 1981

MANASTIR SVETI GEORGIJE, MAŽIĆ

Manastir u Mažićima se u literaturi sreće i pod nazivom Sveti Georgije u Dabru i manastir Orahovica. Podignut je na starom kulturnom mestu. Još u praistoriji, početkom bronzanog doba (oko 1900.g.p.n.e) mesto na kome je podignut manastir u XII veku služilo je za sahranjivanje. Za istu namenu ovaj prostor je služio u rimsko doba, kao i u ranom srednjem veku. Ovaj manastir je prvi put porušen u vreme prodora kumanske vojske. Obnovio ga je Kralj Milutin, u toj meri, da mu njegov biograf Danilo II pripisuje gradnju. U potonjim vremenima manastir je više puta rušen i obnavljan, da bi poslednje rušenje doživeo 1743. godine, nakon čega više nije obnavljan sve do početka njegovih arheoloških israživanja i rekonstrukcije 1999. godine.

Manastir Sveti Georgije Mažići

Relikvije iz manastira Sveti Georgije Mažići

CRKVA SVETOG ARHANGELA MIHAILA, POBLAĆE

Crkva, Poblacé

Crkva u Poblacéu nalazi se u selu Zabrnjica i posvećena je Svetom Arhangelu Mihailu. Po predanju podigao ju je Mehmed-paša Sokolović u znak sećanja na majku. Nemamo pouzdanih podataka kada je crkva stradala, ali je zapisano da je obnovljena 1833. godine. Crkva ima zidani ikonostas, što je retkost u ovim krajevima. Na ikonostasu je oslikan friz sa predstavom dvanaest apostola rađen u fresko tehnici. Posebnu vrednost čine ikone Andrije Raičevića sačuvane u crkvi. Oko crkve nalazi se veća srednjovekovna nekropola, a na jednom od kamenova prepoznatljivi su ostaci natpisa, što čini najstarije tragove pismenosti na ovom prostoru.

Hasan-agina džamija

Pisati o Hasan-aginoj džamiji znači govoriti o istoriji Priboja, pre svega čaršije. Sam Hasan-aga je bio mudar čovek koji je, shvatajući da je ulaganje u mladost jedina prava investicija, uvakufio svoja dobra ustupajući svojinu Bogu, a na plodouživanje ljudima. Dolazeći na položaj upravitelja pribojske oblasti on prvo podiže mesdžid – džamiju bez minareta 1758. godine. Ubrzo, ona je izgrađena u celosti i ukrašena. Predstavljala je najreprezentativniji objekat u mestu. Džamija je dva puta gorela i bila obnavljana. Zadnja temeljna rekonstrukcija izvršena je 1982. godine. Mimler i ćurs su radili majstori iz Gostivara.